12/05/2020

Љетопис: Храм Светог саве

На данашњи дан, 12. маја 1985. године, у незавршеном Храму Светог Саве, Патријарх српски Герман одржао је свечану литургију која је обиљежила наставак изградње храма.

Храм Светог Саве у Београду највећи је српски православни храм, највећи православни храм на Балкану. Он се налази у источном дијелу Светосавског трга, на општини Врачар, у Београду. Подигнут је на мјесту за које се сматрало да је Синан-паша 1594. године спалио мошти Светог Саве, оснивача Српске православне цркве. Изградња храма је финансирана добровољним прилозима, као и плаћањем доплатних поштанских маркица. Недалеко од храма је парохијски дом, а ту ће се налазити и предвиђена зграда патријаршије. Овај спомен-храм представља органски дио савремене живописне силуете Београда, чинећи једно од његових главних обележја. Због тога што заузима истакнуто мјесто на београдском хоризонту, видљив је са свих прилаза граду.

Црква може да прими 10.000 вјерника, а на западну хорску галерију може да

стане 800 хориста. Храм је обложен бијелим мермером и гранитом.

Испод пода храма је изграђена црква Светог цара Лазара, укупне површине око 1.800 м², са ризницом Светог саве и криптом патријарха Српске православне цркве, у коју је планирано да се сахрањују упокојени патријарси.

Изградња храма је текла веома споро до 2002. године. Храм је још увијек у изградњи. Године 1879. док је био у Београду, један од најпознатијих представника Срба католичке вјере из Дубровника Матија Бан, први је изнио идеју подизања цркве Светог Саве на Врачару. 1895. године у Београду је основано Друштво за подизање Храма Светог Саве на Врачару, чији је циљ био да се на мјесту спаљивања моштију подигне храм. Омања црква која је подигнута на мјесту будућег храма је касније помјерена да би изградња храма могла да отпочне. Избијање Првог балканског рата 1912. године, као и Други балкански и Први свјетски рат који су слиједили, зауставили су све активности на изградњи храма. Након рата, 1919. године, Друштво је поново установљено. Изградња храма је коначно започела 1935. године, када је патријарх Варнава извршио освећење темеља. Даља изградња била је прекинута нападом Њемачке на Југославију, 1941. године. Од почетка грађевинских радова до њемачке окупације, изграђени су темељи храма и подигнути су зидови висине 7 и 11 метара. Њемачка окупациона војска је користила простор унутар недовршеног храма као паркиралиште, а 1944. године су га за исту сврху користили партизани и Црвена армија. Касније су разна предузећа користила простор као магацин. Друштво за изградњу храма је престало да постоји. Патријарх Герман долази на чело Српске православне цркве 1958. године и обнавља идеју о подизању храма. Након 88 поновљених молби, и исто толико одбијања дозвола за наставак градње је добијена у љето 1984. године и од републичке и од градске власти. Патријарх, 20 епископа и бројно свештенство су 12. маја 1985. године служили свечану литургију, којој је у унутрашњости зидина храма присуствовало око 12.000 вјерника, док је у порти било још око 80.000 људи. Изградња је поново отпочела августа 1985. године. Зидови су подигнути до пуне висине од 40 м. Највеће постигнуће је било подизање централне куполе тешке 4.000 тона. Она је била направљена на земљи, а затим је, заједно са покривачем од бакарног лима и великим позлаћеним крстом високим 12 метара и тешким 4 тоне, подигнута и постављена на зидове. Подизање, које је трајало 40 дана, завршено је јуна 1989. године. Градња екстеријера је завршена 2004. године. Постављена су звона и прозори, а фасада је такође завршена. Међутим, радови на унутрашњој декорацији су још у току. Храм су по два пута посјетили руски предсједници Владимир Путин и Дмитриј Медведев, а

посјећују га и друге званичне делегације које долазе у Београд.

mitropolija.com